

ISBN 978-83-89250-86-5

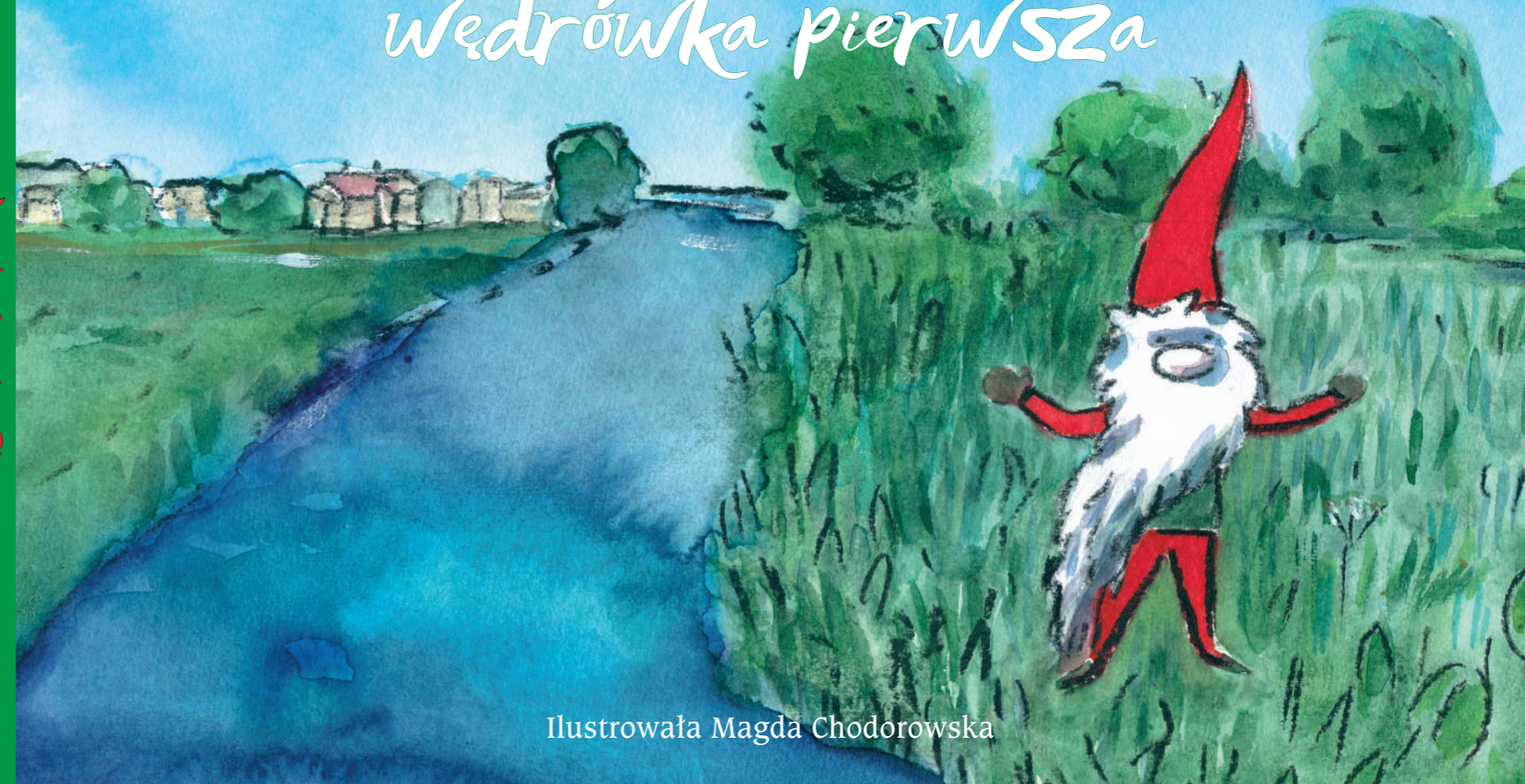

Krystyna Heppner • *Legenda o Noteckim Skrzacie*

Krystyna Heppner

Legenda o Noteckim Skrzacie

Wędrowka pierwsza

Ilustrowała Magda Chodorowska

Krystyna Heppner

Legenda o Noteckim Skrzacie wędrowka pierwsza

Ilustrowała Magda Chodorowska

Wieleń 2020

Koordinacja prac: Łukasz Bernady

Projekt okładki i ilustracje: Magda Chodorowska

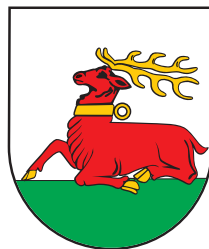
Fotografia maskotki Notecki Skrzat (s. 40): Liwia Kuźmar – FotoAparatka, Wieleń

© Copyright 2020 by text Krystyna Heppner

© Copyright 2020 by illustrations Magda Chodorowska

Edition © Copyright 2020 by Garmond Oficyna Wydawnicza

Wydanie pierwsze

Wydano na zlecenie Gminy Wieleń

ISBN 978-83-89250-86-5

Wydawca – Garmond Oficyna Wydawnicza, ul. Wrocławska 20/18, 61-838 Poznań

Drodzy Czytelnicy!

Ta książeczka jest dla wszystkich – „Dużych” i „Małych”. Opowiada o Skrzacie, który od wieków, jak podają baśnie i legendy, mieszka w starych borach, lasach, kniejach. Nasz Skrzat pochodzi z Puszczy Noteckiej i pewnie niejedno już słyszał o Wielńskiej Ziemi. Starsi mieszkańcy, znając historię, mogą stać się również przewodnikami tej wędrówki. Młodszych zachęcam do wyprawy po Wieleniu z otwartym sercem i dobrym humorem. Ciągłe poznawanie naszej Małej Ojczyzny może być interesujące dla każdego. To również poszukiwanie odpowiedzi na pytania: Co nam daje to, że mieszkamy w Dolinie Noteci? Dlaczego i kiedy powstało Nowe Miasto? Czy są ważne Bulwary Nadnoteckie? O czym powinniśmy wiedzieć i pamiętać, żyjąc obok siebie w naszej gminie?... i jeszcze wiele innych...

Teraz jesteśmy wszyscy świadkami znaczących zmian, jakie szybko zachodzą w naszej gminie. Zmieniają się domy, ulice, nawet miejsca dotąd zapomniane stają się ładniejsze, nowoczesne... My też się zmieniamy, bo inaczej myślimy o swoich szansach, nadziejach i o otoczeniu. Każdy z nas może mieć wpływ na te zmiany, ale trzeba wiedzieć, chcieć i szukać sposobów, aby zrealizować plany. Wielen jest dla wszystkich i daje wiele możliwości, a jego uroda zawsze tkwiła w różnorodności. Jak pokazuje historia, Wielen na przestrzeni wieków rozwijał się najsilniej wtedy, gdy w zgodzie budowano i działano na rzecz społeczności, zachowując specyfikę i wartości. Potwierdza to bogata historia zarówno średniowiecznego grodu, jak i później miasta. Pamiętamy obchodzony w 2018 roku Jubileusz 910-lecia grodu i 670 lat miasta. Ta historia i tradycja to dziedzictwo, nasza tożsamość, duma i zobowiązanie. Rodzime symbole: herb, flaga, logo „Z natury najlepsze”, statuetki „Drzewo”, „Noteckie Skrzydła” oraz „Sukces” opowiadają o życiu mieszkańców Doliny Noteci, o których nie wolno zapomnieć. I choć zmienia się świat, przemijają epoki, odchodzą ludzie, wartości te pozostają niezmiennie. Upływający czas jeszcze bardziej odkrywa ich szlachetność. Zwłaszcza teraz należy to podkreślać, gdyż jest to rok, w którym obchodzimy 100-lecie powrotu Ziemi Wielńskiej do Macierzy oraz 30-lecie Samorządu Terytorialnego.

Wszystkim Czytelnikom życzę wesołej i ciekawej wędrówki z Noteckim Skrzatem.

Z pozdrowieniami

Elżbieta Rybarczyk, Burmistrz Wielenia
Wielen, 2020 r.

Legenda o Noteckim Skrzacie

Wędrowka pierwsza

Występują:

Notecki Skrzat

Osoba I

Osoba II

Osoba III

Osoba IV

Osoba V

Jeleň

Narrator

Skrzat – wiadomo skąd przybywa,
Jest i koniec, to rzecz jasna,
Dobre serca nam odkrywa,
Bo to jego ziemia – własna.

Skrzat Notecki – Wędrowniczek...
Skarby daje ludziom szczerze,
By w Wieleniu, w starym grodzie,
Żyli w zgodzie, żyli mądrze.

Noteczki Skrzat

Patrzcie teraz, patrzcie, mili,
Na kolory me prześliczne:
Biel i czerwień oraz zieleń
Będzie zdobić mnie rozmyślnie.

Znacie przecież nasze barwy,
Co łopoczą flagą gminy
I symbole tak odwieczne
Jak krajobraz nasz rodzimy.

To ja, Skrzacik z starej puszczy,
Co od wieków, wieków stoi,
Żadne trwogi i wichury
Mi nie straszne, drodzy moi.

Tu polecę, tam odpocznę,
Tu pogadam, tam pomogę...
I o wszystkim, co się dowiem,
Jeleniowi z puszczy powiem.

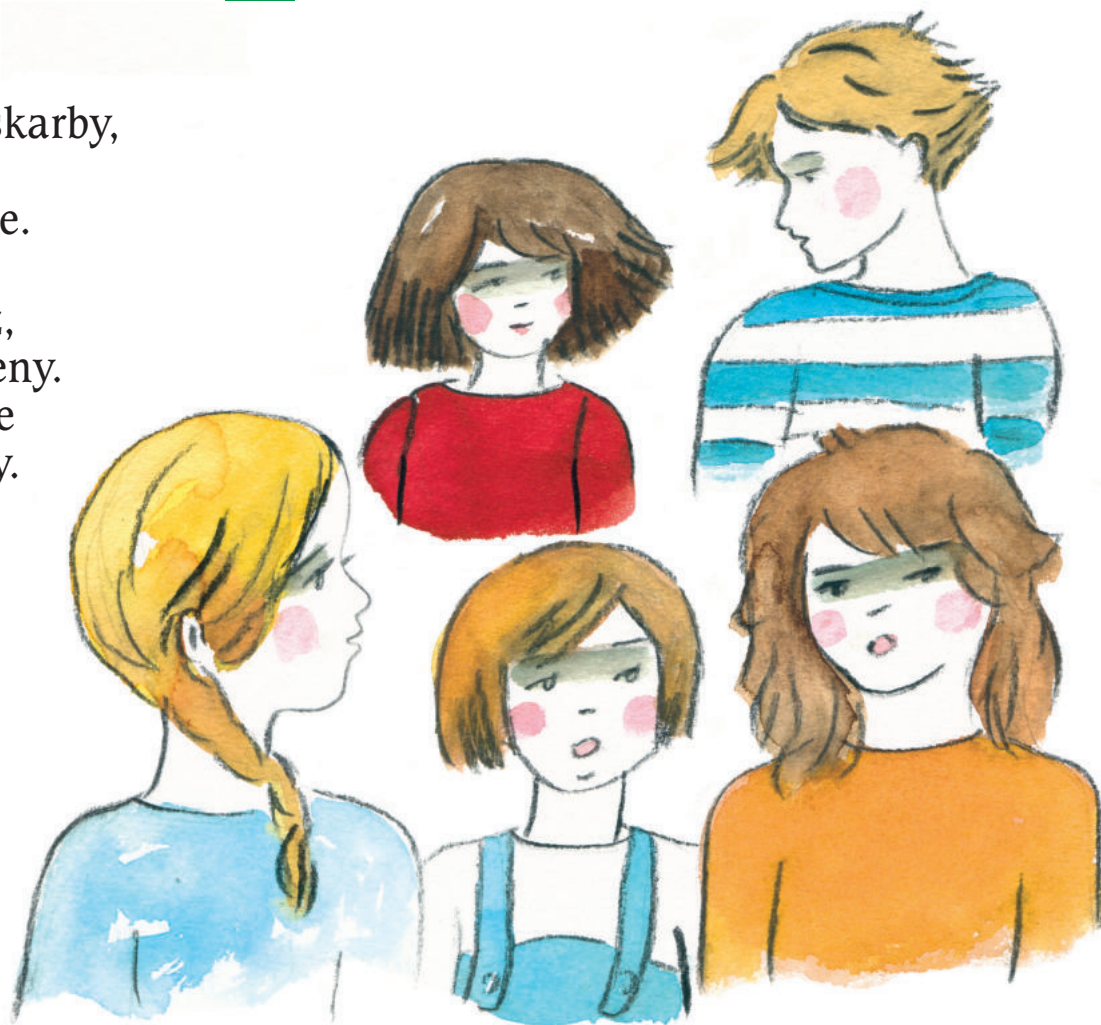
Razem raźniej, razem miło,
Nad Notecią, tu, mieszkamy.
Chętnie ludziom opowiadam
O Wieleniu mym kochanym.

Mam tobołek ze skarbami –
Tylko wam w sekrecie powiem,
Że mam tu ich aż dwanaście,
Może się od ciebie dowiem?

To nie żarty, drodzy moi.
Dam za darmo TAAKIE skarby,
Byle tylko ten, kto dostał,
Nie rozpuścił ich na marne.

Za te skarby nie zapłacisz,
Nie ma w świecie takiej ceny.
To są skarby, które zawsze
W twoim sercu będą lśniły.

Osoba 1

No, to proszę –
Otwórz, Skrzacie,
swój tobołek,
Chcę zrozumieć,
choć przez chwilę,
co naprawdę w sercu noszę.

Czy dam radę, czy mam siłę,
Twoje skarby z sobą targać?
Nie wiem, nie wiem,
czy uniosę?
Może nie chcę...?,
albo – proszę!

Notecki Skrzat

Chęci ważne, drogi bracie,
Obiecanki i cacanki...
Lecz za mało, bo działanie
To nie takie sobie bajki.

Dobre rzeczy i robota...
Ot, i sekret już odkryty.
Siła woli i hart ducha,
To nie cuda, moi mili.

Osoba 1

Dawaj, Skrzacie, co tam chowasz!
Jestem gotów, szczerze mówię!
Co dostanę – uszanuję,
Nie odsprzedam i nie zgubię!

Noteczki Skrzat

Skoro tak, to proszę bardzo,
Słowo rzekłeś – wierzę tobie,
Bo mieć honor to podstawa,
Kiedy plany miasta robię...

Od prawników mówią ludzie:
Dobro czynem jest okryte
Zło to hańba i niewola,
I w pamięci jest wyryte.

Więc nie błażnij,
nie kombinuj...

Szczerze tutaj stań przede mną,
By dziedzictwo to troskliwie
Ponieść dalej i rozwijać
W dobrej pracy, zgodną ręką.

Mam tu klejnot jak opoka,
Co był, jest i będzie zawsze,
Kiedy człowiek na tej ziemi
Będzie w prawie i bogactwie.

Osoba II

Od teorii
do praktyki –
Lody większe
niż z Arktyki!

Osoba III

Czemu teraz,
a nie później?
Może później
będzie luźniej?

Osoba IV

Co ty bredzisz ?

Co ty pleciesz?

Co chcesz zrobić?

Pomyśl przecież!

Osoba I

Daj ten klejnot, drogi Skrzacie,
By nikt inny go nie dostał.

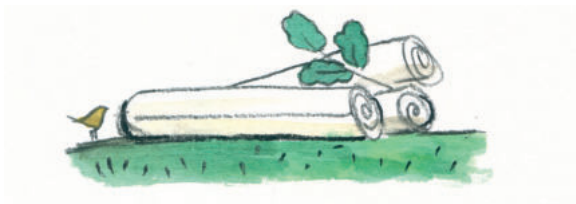
Nic nie powiem, nawet tacie.

Chcę, by tylko przy mnie został!

Notecki Skrzat

Czy na pewno chcesz te dary?
Nie rozumiesz?! Wy nie wiecie?!
Jestem stary i widziałem
Te nieszczęścia już na świecie...

Bądź życzliwy i cierpliwy,
Kochaj ludzi, polub siebie,
Wtedy właśnie się obudzi
To, co ważne jest dla ciebie.

Dawać siebie innym w darze,
Dobre myśli, słowa, czyny...
O to chodzi, drogi panie,
Aby wszyscy tak robili.

Jaki dobry, taki szczodry,
taki mądry i szczęśliwy.
I choć daje innym tyle,
Sam ma ciągle wiele siły...

Osoba V

Co za cuda, co za heca,
To ma być ten sekret cały?

Osoba IV

Niby skarby te zwyczajne,
A tak rzadko się zdarzały.

Osoba V

Ja nie wierzę w takie cuda!

Osoba II

Patrzcie, patrzcie na te dziwy
Możesz w puszczy
być szczęśliwy?!

Notecki Skrzat

To nie cuda, mój aniele,
Wieleń – możliwości wiele!

Osoba IV

Dosyć tego – dziwy! cuda!
Przecież to jest jakaś nuda!

Osoba 1

Już wiem, Skrzacie – to nie dziwy ani cuda,
To jest właśnie prawda cała,
Aby szczęścia tu doświadczyć,
Musi działać gmina cała.

Noteczki Skrzat

Brawo, brawo, miły bracie,
Widzę, że zmądrzałeś wielce!
Zatem teraz dam ci w darze
To, co dla nas najważniejsze.

Masz tu skarb notecki, wielki –
Dąb sędziwy,
który trzyma w swych konarach
Cztery dary, jak perełki:

1. KORZENIAMI W ZIEMIĘ WRASTAJ
2. I ROZWIJAJ SWE TALENTY,
3. DOBREM WSPÓLNYM TU NIE SZASTAJ
4. I WZNOŚ W GÓRĘ FUNDAMENTY.

I pamiętaj: za nic w świecie
nie zapomnij o nich nigdy
I pomnażaj gminne dobra,
Rośnij z nimi, buduj z nimi,
Niech twa ręka będzie szczodra.

Osoba 1

Dąb od ciebie tak rozstawię:
Na rozstajach w Nowym Mieście
Na pamiątkę tam ustawię
Drzewo w mym rodzinnym gnieździe.

Niech nam zawsze przypomina
O wartościach i nadziei
I o wszystkich, którzy chcieli
Dobrem wspólnym się podzielić.

Narrator

Ruszył dalej Skrzat Notecki,
Dumał, słuchał wdzięczne trele
I poczłapał z swym tobołkiem
Tam gdzie łągi, gęste knieje.

Zajrzał potem do Noteci,
Trochę sobie ponurkował
I znów lekki, świeży, rześki
Do miasteczka powędrował.

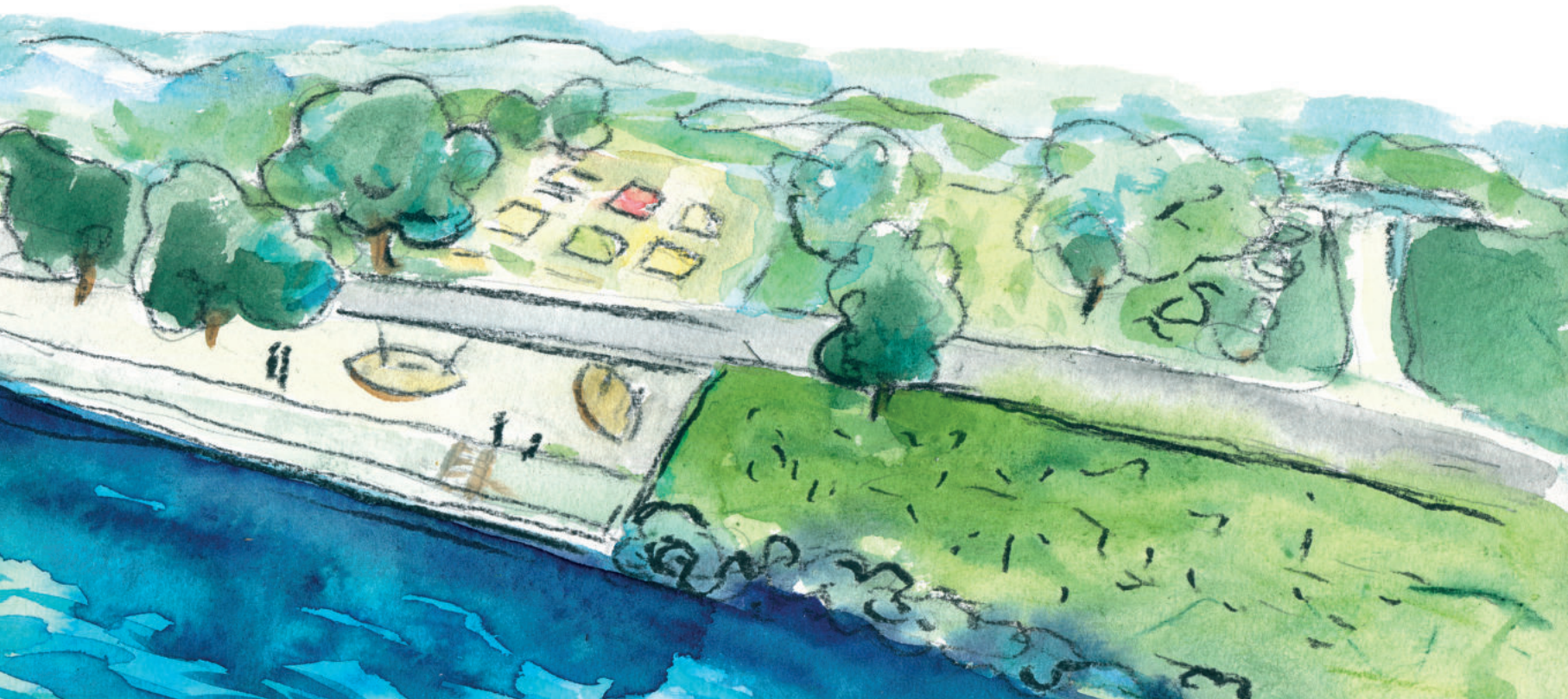

Osoby I, II, III, IV, V (razem)

Witaj, witaj, stary druhu!
Już gotowe wszystko mamy:
Targowisko, handel, relaks,
Tak jak chciałeś, tak działamy!

Notecki Skrzat

Wiem o wszystkim! Już słyzałem,
Bo wiaterek opowiadał.
Ptaki głośno też śpiewały,
Na Bulwarach gdym zasiadał.

To i pora na dar nowy –
Dzisiaj skrzydła wam oddaję
Wraz z czterema klejnotami,
Które teraz wam podaję:

1. BĄDŹ PAMIĘCIĄ PRZY SWYM GNIEŹDZIE,
2. POFRUŃ W GÓRĘ – TO DOSKONAŁ,
3. MIEJ RADOSNĄ ZAWSZE DUSZĘ –
4. TO PIELĘGNUJ I ZACHOWAJ.

Osoba 1

Ooo, dziękuję, dobry Skrzacie.
Dla pamięci

– twoja racja,

Skrzydła będą zawsze z nami

Na

Przystanku

Edukacja.

Narrator

No i poszedł Skrzacik mały
Krętą dróżką prosto w chmurę,
Pod prąd rzeki. Ciągłe myślał
Jak tu zdobyć cel ten – górę.

Pozapraszał do pomocy
Dzieci, młodzież i dorosłych.
Teraz razem są na górze,
Tam na hali – widać wzgórze.

Notecki Skrzat

Czy mnie słyszą teraz wszyscy?
Czas na dar z przestrogą wielką,
Bo jesteście dla mnie bliscy,
Idźcie dalej z tą piosenką:

1. BĄDŹ ŚWIADOMY SWOICH CZYNÓW,
2. CIĄGLE SIEBIE MIEJ NA WODZY,
3. KROKIEM PEWNYM DO WYCZYNÓW,
4. CEL ZDOBYWAJ – RAZEM, DRODZY!

Noteczki Skrzat

Tutaj trzeba mieć kondycję
I bezpiecznie na wirażu
I nie zwalniać tuż przed meta,
Tu nie liczy nikt metrażu.

Brać, co lata tobie niosą,
Zawsze z troską o zasady,
Zawsze w zgodzie z samym sobą,
Zawsze w prawie, bez obraży.

Ciebie niech ta myśl podrywa,
mając serce w czystej szacie,
i nieważne,
skąd przybywasz,
ważne,
d o k ą d
z m i e r z a s z,
bracie!

Osoby I, II, III, IV, V (razem)

Dziękujemy,

wszystko wiemy

I z godnością zdobędziemy

Każdą drogę

i przeszkodę!

A po pracy

– świętujemy!

Narrator

Gdy zmęczony, utrudzony
Skrzaczik siada w środku miasta
Pod jednym tutaj drzewem,
Może zje kawałek ciasta?

Na Przystanku Edukacja,
Gdzie cień miły i upojny,
Będzie dalej nas pilnował
Cały strojny, cały strojny.

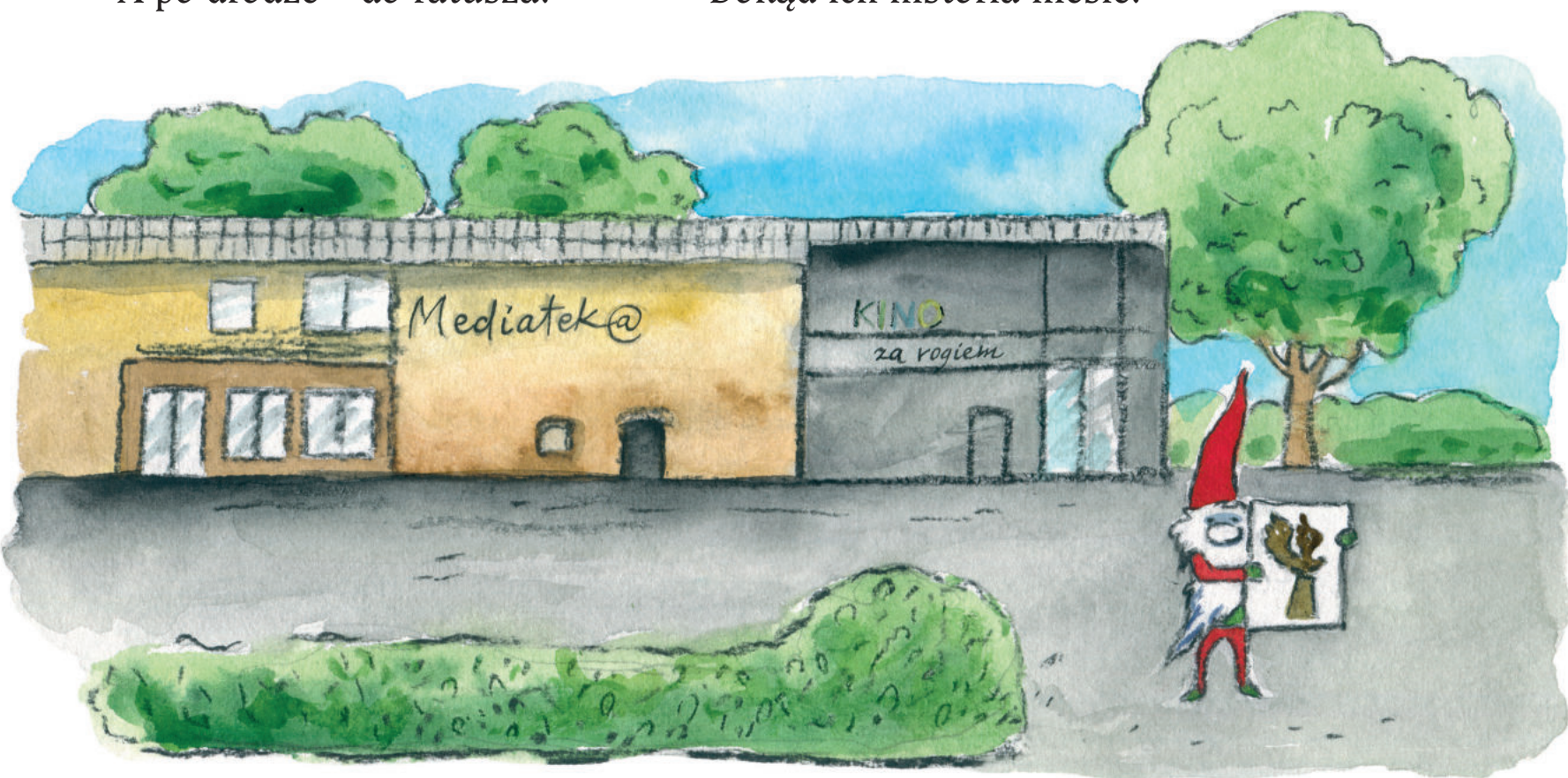
Pogawędzi, porozmyśla,
I z radosną miną wreszcie
Filmy z dziećmi poogląda,
Pije kawkę, soczek w mieście.

Będzie głosił wszem i wobec,
Że to Wieleń, że to siła,
Gdzie natura jest najlepsza,
Co w Noteci się odbija.

Świt z Noteci się wynurzył.
A nasz Skrzacik w drogę rusza,
Mediateka jego celem,
A po drodze – do ratusza.

Pokazuje wszystkie dary
Na obrazach w Mediatece,
Aby ludzie pamiętali,
Dokąd ich historia niesie.

Osoba II

Gdy już wszyscy mocno zasną,
Ciemna noc spowije ziemię,
Na przystani kolor światła
Gwiazdom prawi stare dzieje.

Pomalutku, po cichutku,
Idzie Skrzacik w swym kubraczku,
Do jelenia na murawie,
By snuć baśnie mu do brzasku.

Osoba III

Jeleń dumnie łeb podnosi,
Obwód błyszczący szczerym złotem,
Lśnią kopyta, głos donosi
Jakby w dzwon uderzać młotem:

Jeleń

Jestem z Puszczy Nadnoteckiej,
Tam gdzie knieje i doliny,
Gdzie twój domek i ulica,
Twe korzenie, twa dzielnica.

Gdzie dzieciństwo i zabawy,
I gdzie bliski w domu czeka,
Gdzie byś nie był, co nie robił,
Tu – twe miasto, gmina, rzeka.

NOTECKI SKRZAT – MASKOTKA GMINY WIELEŃ

powiat czarnkowsko-trzcianecki, województwo wielkopolskie

Notecki Skrzat – maskotka Gminy Wieleń, wprowadzona Zarządzeniem Burmistrza Wielenia nr 80/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r.

Skrzat nawiązuje do legend i baśni o borach, lasach, kniejach i puszczy. Wizerunek maskotki jest plonem konkursu plastycznego przeprowadzonego w 2018 r. przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Wieleniu, gdzie nagrodę Grand Prix otrzymał Igor Karpowicz – w roku szkolnym 2018–2019 uczeń klasy VII Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Wieleniu. Maskotkę Noteckiego Skrzata wykonała firma KETTLER Polska Sp. z o.o., Wieleń.

Skrzat eksponuje barwy Gminy: biel, czerwień, zieleń. Postać Noteckiego Skrzata sprzyja działaniom promocyjnym Gminy i Puszczy Noteckiej. Skrzat buduje również przyjazny klimat do podejmowania edukacji regionalnej najmłodszych, która nawiązuje do dziedzictwa Małej Ojczyzny – Ziemi Wieleńskiej.

